

„A TERMÉSZET” előfizetési ára melléklapjával, a „HALÁSZAT”-tal együtt: egy évre 6 korona.
Gsupán a „Halászat” egy évre 3 korona.

Állattani, vadászati és halászati folyóirat.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Szerkesztik:

DR. LENDL ADOLF

és

csikszentsimoni és ernyesi

LAKATOS KÁROLY.

Budapest, II., Donáti-utca 7.

Az emberi nem tavasza.

Morus Tamás képzelte szigetet írt le regényében, melyet „Utópiá”-nak nevezett. A szigeten a képzelhető legjobb állapotok uralkodnak és lakói mind jólétben és jókedvben élnek. Ebből megértheti az olvasó, hogy Utópi szigeten majdnem mindennek ellenkező módon kell végbemenni, mint napjainkban nálunk, ahol az emberek arról panaszkodnak, hogy betegek, ahol majdnem senki sem biztos semmi felől (legalább olyan felől, ami jó), ahol alig találunk embert, aki megelégedett; ellenkezőleg mindenféle olyan beszédeket hallunk, melyek azt árulják el, hogy a beszélő zaklatott, lehangolt és rezignált.

Általánosságban beszélek. Hogy vannak-e kivételek? — Nem tudom. — Ritkán találkozom olyan emberrel, akinek a nap minden órájára tizféle baj és kellemetlenség ne jutna ki, ha ugyan bevallja. És ez az általános állapot magyarázza meg, hogy az ellenkező, vagyis a jobb állapot, melyben a mi bolygónk megszűnnék „siralom völgye” lenni, az emberiség nagy részének képzelő erejét meghaladja.

És ebben a tudatban jó Morus Tamásnak Utópi szigetének, mint a lehetetlenség és képtelenség mintaképét állítják elének minden országok „praktikus” publicisztái, jogászai, államférfiai.

Mi ebbe — úgy látszik — bele is nyugodtunk. Mert mindenre, ami ugyan jó volna, de ami éppen elérhetetlennek látszik előttünk, mint a lelánczolt Tantalusnak a környezetében kínálkozó, de rá nézve hozzáférhetetlen étel és ital, azt szoktuk mondani, hogy „az

Utópiá”. Vagyis dehogya! Most már nem is nagy, hanem *kis betűvel* írjuk. Mert annyi, elérhetetlennek látszó pium desideriumra bukkanunk életpályánkon, hogy az Utópiá név közönséges főnévvé degradálódott, lévén az „utópiák” száma végtelen. De tekintettel e hasábkra, melyek a természettudományoknak szentelvek, joggal kérdezheti tőlem az olvasó, hogy mi közük van a természettudományoknak az utópiákhoz?

Éppen ez az, amire rá akarok térni. És hogy ne sokat kerüljessük a kényes dolgot, röviden fölteszem ezt a kérdést: „*Ismer-e a természettudomány utópiákat?*”

Akárhogy forgatjuk is a kérdést és akárminő módon igyekszik is valaki ezt a fogalmat a természettudományok bevehetetlen várába becsempészni, az eredmény mégis csak az marad, hogy a természettudomány előtt utópiá nincs.

A természettudomány ismeri ugyan e két fogalmat: „*fizikailag lehetséges és fizikailag lehetetlen*”, de egyszersmind határozottan visszautasít minden olyan nézetet, hogy valami, ami fizikailag lehetséges, elérhetetlen volna.

Fizikailag lehetetlen az, hogy a föld legyen az a középpont, mely körül a nap forog, vagy hogy a mi földünk forogjon a hold körül. Fizikailag lehetetlen, hogy az égi testek mai relatív állásában a patakok és folyók, magukra hagyva, a síkságról fölfelé folyjanak a hegyekre és nem lefelé a hegyekről a síkságra. Fizikailag lehetetlen, hogy a hidrogén és az oxigén az ismertnél másforma arányban alkossa azt a folyadékot, melyet víznek nevezünk. Fizikailag lehetetlen, hogy a protoplasma, mely a szerves élet alapja, mai összeté-

telében 200 °C-nyi hőmérsékletben még élve maradjon.

Miért lehetlenségek ezek? — Azért, mert a természet megmásíthatatlan törvényeivel homlokegyenest ellenkeznek. *Ellenben minden, ami ezekkel a törvényekkel nem ellenkezik, lehetséges.*

És a természettudomány embere mindent, ami fizikailag lehetséges, vagyis — értsük meg jól! — ami a fizikai törvényekkel nem ellenkezik, elérhetőnek kénytelen tartani. Mivel pedig a természettudomány semmi után sem töri magát, semmit sem igyekszik megvalósítani, ami a világegyetemen uralkodó törvényekkel ellenkezik, ennél fogva az emberiség javára irányuló minden törekvésének előbb vagy utóbb beálló sikeréről meg is van győződve.

Ebben az értelemben nincs rája nézve utópia és ebben az értelemben, ezen az alapon, a legvakmerőbb reformátor.

Az emberiség szebb jövőjében csak egy fórum bizik föltétlenül, csak egy fórum tartja ezt a jövőt olyan ragyogónak, minőnek a hétköznapi emberek nem is álmodják, — és ez a fórum a természettudomány. Az évről-évre sűrűbben kínákozó tapasztalatok igazolják is ezeket a reményeket és a laikus előtt ma még jóformán hihetetleneknek látszó csodálatos vívmányok bekövetkezése a beavatottak előtt csak idő kérdése.

A természettudósok közt a messze-

Alkonypír.

*Oly hallgataz, borongó,
Oly bús a rengeteg,
Mint a reményfosztott,
Tépődő nagy beteg.*

*De azért türi büszkén
S fájdalma szótalan;
Panasz-szava se hangzik,
Hogy fénye oda van.*

*Csak néha hull az ágról
Fehér, friss hótömeg.
Ilyenkor tán az erdő
Fagyott könyve pereg . . .*

*Im, alkonyul. Az égbolt
Őt tiszta rózsaszínt.
Úgy tűnik, a magasból
Milliónyi rózsza int.*

*A sok virágzó rózsza,
Mit elrabolt a tél,
Tán mind az égbe szállott,
Tán onnan int, beszél.*

*Minthogyha a bús erdőt
Biztatnák édesen:
Hozzád újból leszállunk
Tavaszi éjjelen.*

*A biztatást megérti
A néma rengeteg,
Szellő csókolja arczon
S hűlt szíve megremeg.*

Feteki Sándor.

látó magasabb értelmek meg vannak győződve arról, hogy az emberiség mindent, ami után szíve rejtekében eped és sóvárog, el fogja érni és meg fog valósítani. És épen ez a vakmerőnek látszó, de mégis biztos tudat lett napjainkban a természettudományok legnagyobb erejévé és a köznép által eddig lehetetleneknek tartott dolgok kategóriája a fizika, khémia és az élettan napról-napra intenzívebbé váló sugarai alatt egyre kisebb és kisebb csoporttá zsugorodik össze.

Mit mondtak volna őseink arról, ki jóslatképen hirdetni merete volna, hogy valamikor nemesak egyik városból a másikba, egyik országból a másikba, hanem a tengeren át is — tengerfenékre rakott kábel révén beszélgethünk ismerőseinkkel? Mit mondtak volna arról, aki olyasmit mert volna nyilvánosan jósolni, hogy eljön majd valamikor olyan idő is, melyben az emberi beszédet, éneket örök időkre meg lehet őrizni és hogy az ősapák hangja az élő beszéd egész közvetlenségével fog megszólalni a késő dédunokák előtt? Biztos, hogy örültnek nyílánították volna, még hivatalosan is. Épen olyan képtelenségnek látszott volna akkor az, (ha ugyan akadt volna ember, aki ilyesmire gondolni mert volna), hogy egy pillanat alatt lerajzoltathassunk egész nagy nyüzsgő-mozgó embertömeget, sőt még egy szétrobbanó bombát is, épen abban a pillanatban,

A rab-király szabadon.

(Fantasztikus állattergény.)

Irta: **Bárony István.**

(11. folytatás.)

Gyanus jelek.

Az égő nád szagát azután napról-napra érezték a rengeteg erdőben lakó „szabadok“.

A levegő tele volt füsttel s már nem is lehetett tudni, melyik felhő igazi az égen és melyik van parázni a szélben. Valami történt odalent a síkon, ami nyugtalanságot keltett mindenfelé. Az éjszakák félig-meddig nappalokká váltak az állandó fényesség miatt, ami az égjáról élesen verődik vissza s ami olyan volt, minha tíz nap akarna felkelni, kibújni a szemhatár mögül, de nem bírta.

Ott a pokol tüze égett, olthatatlanul.

A zaklatott, holtra rémült ember nem tudott magán másképen segíteni: felgyújtotta a nádrengeteget, hogy kiüldözze belőle a szörnyű rémet, az emberevő tigrist, amely ott választott volt magának lakást s onnan rendezte borzalmas kirohanásait a falvak környékére, a védtelen, kétségbeesett pásztornépre. A szárnyasok legkönnyebben hozhatták a híreket, hogy mi történik a pusztaságon. Villám minden hajnalban azzal indult el az őserdő széléről, hogy egy óra múlva

ittthon lesz és jelenti a királynak: mi ujság, mikor lesz már vége a korombúznak, amit a Felség orra sehogy sem tudott megszokni. De bizony a sólymot nem látták estig az erdő urai, ha egyszer elragadta a vadászszennvedély, amelynek alárendelt mindent. Hiába indult hazafelé, hogy a legújabb tapasztalatokról számot adjon: a kétségbeesetten röpködő, jajgató, szakadatlanul mozgó lápi madarak látása megrészegítette. Dózsolt a gyilkolás gyönyörében s egyik bibiczet a másik után vagdosta le a levegő hullámai közül.

Gonosz, a héja, maga is megsokalta, amiben nyilván nem kis része volt az irigységnek. Hisz ez a szárnyas hiéna minden nagy ügyessége mellett sem tudhat méltó vetélytársa lenni a sólyomnak, amely akkor kerít magának zsákmányt, amely perczen akar. A sólyom annyi, mint a czikázó villám; vágása akár a hasogató menykőcsapás. Ő maga is tudja ezt s inkább nem támadja a földön ülő madarat, nehogy amint lecsap reá, önmagát törje össze zuhanása tüzezzel s ellenállhatatlanságával. Alig hallotta Gonosz, hogy a király nyugtalankodik, leszólt hozzá: — Villámot várod! azt ugyan várhatod. Bibiczekre meg gémekekre vadászik. Kisebb gondja is nagyobb ilyenkor, semhogy veled törődjék. Majd megjön este, jóllakva, kifáradva; — akkor talán leereszkedik, hogy szóba álljon veled.

Szultánt ez a fitymáló, ingerkedő beszéd kihozta sodrából. Dübörgő hörgéshez hasonló hangon ordított fel: — Hol van Vitéz? Hívjátok ide nekem a kollégámat!

Vitéz, a sas, csudálkozva értesült koronás barátja izgatottságáról s nagy körívben ereszkedett le egy óriás fölgyre, amely alatt az oroslán hűsölt. — Mi baja az afrikai hősnek? kérdezte barátságos hangon.

mikor szilánkokra pattanik szét és úgy, hogy a szilánkokat látni lehessen. Pedig a bomba olyan hirtelen robbanik szét, hogy emberi szem nem bírja látni a szétugró darabokat. A fotografáló készülék azonban gyorsabban lát, mint a mi szemünk és *oly gyorsan rajzol, mint amilyen gyorsan lát*, vagyis hiven papírra fest olyan pillanatnyi jelenségeket, amelyeket gyorsaságuk miatt a mi látószervünkkel észé sem vehetünk.

Ha akkor, mikor nagy ügygyel-bajjal, nem is olyan régen, lerakták a tengerek fenekére a távirókábeleket, valaki azt mondta volna, hogy pár évtized múlva ez a vívmány már fölösleges lesz, mert Európából Amerikába kábel nélkül *a pusztá levegőn át* lehet majd beszélgetni, vajjon az illető jóst nem mondták volna-e bolondnak? És ma *Marconi* már ezt a csodát is megvalósítja. Meg kellett ennek is valósulnia, mert nem ellenkezik a fizikai törvényekkel. Hiszen összehasonlíthatatlanul nagyobb távolságból, magából a napból is kapunk a világyűrű éterén keresztül földünkre telegrammokat, minden drót közvetítése nélkül. Mikor például valamelyik nagyobb napfolt a naptányér közepe felé halad, akárhányszor megszólalnak távirószobáink jelző készülékei.

Ma még mosolyognak affölött, ha valaki azon töri magát, hogy olyan készüléket találjon föl, melyen egyik világrészről a másikba lehessen — *nem beszélni, hanem látni*. Pedig ez sem ellenkezik a fizikai lehetőséggel és valamikor meglesz. Csak az alkalmas módnak és a készüléknek kieszelése idő kérdése még. Képzeljük el már most azt az állapotot, mikor majd innen Budapestről fogjuk nézni a braziliai erdők csodálatos növényi és állati életét, még pedig nem fotografikus felvételek képében, hanem úgy, ahogyan épen abban a pillanatban ott helyben él és mozog minden, ahogy a szellő lengeti a növényzetet, ahogyan a madarak és a pillangók röpködnek. Néhány perc múlva meg, ha úgy

tetszik, nézhetjük az afrikai pusztákon járó karavánokat. Elárulhatom azonban, hogy a természettudományok templomának legbeavatottabb papjai, kivált a biológiai szakmákkal foglalkozók, a laboratóriumok csendes légkörében folyó bizalmas beszélgetések közt az imént említett csodaszerű fizikai vívmányokat csak előkészületnek tartják még nagyobb és egészen más irányú vívmányokhoz. Hogy mik ezek, azt a most még kislelkű és gyöngye fölfogású embertömeg előtt talán nem is indokolt apróra részletezni; de annyi áll, *hogy magát az embert illetik: az ember szervezetét és természetét*. Azok, kiknek lelki szeme messze túl bír hatolni századunk kódén át a jövő fölragyogó hajnalába, ott új, a maitól lényegesen elütő emberiséget látnak. Olyan embereket, akik épek, egészségesek, erősek, hosszú életűek, vidámak, jólelkűek, békeszeretők, szépek, eszesek, egytől-egyig finom műveltségűek és valamennyien abban a jólétben élnek, melyben ma még a legfelsőbb tízezer kiválogatott crème-jének is alig-alig van része. A mai ember átlagban gyöngye, beteg, rút, eltorzult alakú, tömegében buta, gyarló eszű, önző, veszedő, ellenségeskedő, majd csüggedő, aggódó és élete nagyobb részében lehangolt. Minden benne van öröklött természetében és nem egyéb, mint visszhangja és eredménye annak a létért való küzdelemnek, mely az ő állapot vad viszonyai közt még sokkal brutálisabb volt, mint napjainkban.

Arról van tehát szó, hogy az emberiség a maga kebeléből alkosson egy tökéletesebb, jobb természetű, nemesebb idegrendszerű emberfajtát, mely a maihoz olyan viszonyban álljon, mint aminőben áll például a damaskusi szőlőtőkék remek aranyszínű és fölséges zamatú fürtje ahhoz a serétszemű, fanyar és keserű vadszőlőhöz, melyből nemesítés útján keletkezett.

Hogy miképpen lesz ez megvalósítható, erről ne beszéljünk most. A probléma megoldása fizikai és fizio-

— Alattvalóid közt engedetlenek és léhák vannak, — bögte indulatosan. Villám rég sehol sincz, pedig napi parancshan volt, hogy övé a híradás kötelessége. Követelem, hogy hazahívd és példásan megfenyítsd.

A sas bámulva és komoran hallgatott. Végre megszólalt: — Nem jól teszed nagyúr, hogy ily fennen beszélsz. Tudnod kellene, hogy a vándorsólyom legkedveltebb szolgálóm, akit megbüntetni különben sem tudnék. Ő gyorsabb mindnyájunknál. *Suhanó*, a törpe sólyom az egyetlen, aki utoléri; de vele szemben ő is tehetetlen. *Suhanó* a röpülő sasnak is a hónaljába vágódik, ha akar s kikezdi, kimarja; — de *Villám* ép oly ügyes akrobata a levegőben, mint ő; jaj volna neki, ha meg merné támadni. Azután, (itt felemelte hangját a madárkirály) ki is kérem magamnak, hogy néppemmel megkérdezésem nélkül rendelkezél.

Az oroszlán boszusan mordult fel: — Mit? te megleczkéztetsz ahelyett, hogy királyi barátságomra büszkén, a kedvemben járnál? Tudd meg tehát, hogy minden hányivetiséged ellenére is nagyon csekély vagy hozzám képest. Ha a röpülés adományá az enyém lenne, úgy vernélek el, ahogy akarnálak. Legnagyobb tulajdonságod a röpülés, neked csak arra jó, hogy nem épen túlságos *vitézül* tudj előlem kitérni.

Szörnyű vijjogás szakította félbe e szavakat. *Vitéz* a tölgyfa koronáján tollát borzolva, nagyokat rikácsolva, verdeste szárnyait.

— Szárnyasok! . . . madarak! . . . szolgálaim! . . . igazi urai a világnak! . . . — kiáltotta, — hallottátok-e? A négy lábú barom megsértett engem s bennem valamennyiteket. Jók voltunk hozzá s ő még lenéz, megvet! . . . A földhöz

ragadt *féreg* megvet *minket*, a felhők közt járó korlátlan szabadokat! . . . Ha ketten egyszerre rohanunk neki, kiverjük rögtön a szeme világát. Vak koldus lesz belőle, minő a vakondok. De az legalább járja a föld alatt is a maga útait; — hanem mit csinál szem nélkül az oroszlán? Legfeljebb ordít, mint a számár. Vajjon melyik kérdő siet majd hozzá panaszos éhbömbölésének a hallatára, hogy így szóljon: te kolduskirály, gyere, egyél meg engem; eljöttem hozzád magam, minthogy vadászni már nem tudsz! . . . Az erdő henczegő zsarnoka büntetést érdemel, korlátlan szabadság! Jertek sorakozzatok, jeladásomra rohanjátok meg; — tépázzátok meg; — hadd emlékezzék a mai napra! . . .

Erre a lázító beszédre különös mozgás támadt az erdőségben. A ragadozó madarak *egész légiója* jött suhanva, villanva, zuhogva s mind a sas köré gyülekeztek. Még Gyász sem hiányzott, a félszemű holló. Sőt előkerültek a szajkók, a hegyescsőrű fakófánccok, a varjúk és a szarkák. Olyan zsinat kelt rövid idő alatt, hogy az oroszlának szinte szorongó érzése támadt miatta.

Ki tudja mi történik, ha a válságos pillanatban elő nem toppan a bozótból *Ravasz*, az államügyész, akit *Hóhér* kísért. A hiúz tudniillik nagyon is adta, hogy ő a trón róna, el nem maradhat a Felső mellől.

A vén rókának csak annyi ideje volt, hogy hamar odasúgja Szultánnak: — Király ne felelj most. A harag mindig rossz tanácsadó. Bíz rám a dolgot; én majd elintézem. A felelősséget magamra vállalom.

Annál pedig nincs kellemesebb, mintha a bajban levőről valaki leveszi a következményekért való helytállás súlyát. Ezért még a királyok sem szoktak neheztelni. Szul-

logiai szempontból tökéletesen lehetséges; és mivel kívánatos is, biztos, hogy be fog következni. Csak a mai lelkileg rövidlátó emberiséget kell arra képesíteni, hogy el bírjon látni ama távolba, hol az imént mondott ideál, mint nemünk világító tornya, világít felénk a jelen sötétségen keresztül. Ha az elérendő cél a többség meg fogja ismerni és lépteit feléje fogja irányítani, attól kezdve a megteendő út nem lesz sem nagyon hosszú, sem nagyon nehéz.

Főleg *Darvin* tanulmányai óta emelkedett bizalmunk ilyen magas régiókba. Ha a tökéletlen mikróbiúmokból, a természet maguktól működő erői folytán létrejöhettek számtalan középformán át a mai ember, ha a moszatok vagy egyéb hasonló kezdetleges szervezetekből ki birt formálódni a fölséges illatú, színű és alakú rózsa, akkor a mai emberiségből is lehet még idomítani tökéletesebb fajt, mely a mai fölött olyan magasan fog állani, mint a jelenlegi átlag-ember áll a majmok fölött, vagy még sokkal magasabban.

Mindez azonban csak akkor fog létrejönni, mikor az általános műveltség melege fogja áthatni a társadalom valamennyi rétegét. *És előbb uralomra kell jutnia az emberiség kormányzatában a természettudománynak*, mely most még csak előkészületeit teszi — csöndesen és zajtalanul — a nagy világhódításhoz. *A természettudománynak ma még csak igen csekély jogai vannak nemünk sorsának irányításában.* A nemzeteket egészen más faktorok kormányozzák, mint a természettudomány, különösen pedig egészen mások, mint a biológia nagy munkával földerített törvényei és az e törvényeken alapuló világnézet, a maga magasabb rangú filozófiájával.

És az a hódítás békés, vér nélküli lesz. Az lesz, mert önmagától, szükségképen és elnyomhatatlanul fog bekövetkezni, mint ahogyan a növekvő tavaszi melegtől naponkint, fokozatosan, láthatatlan mozgással,

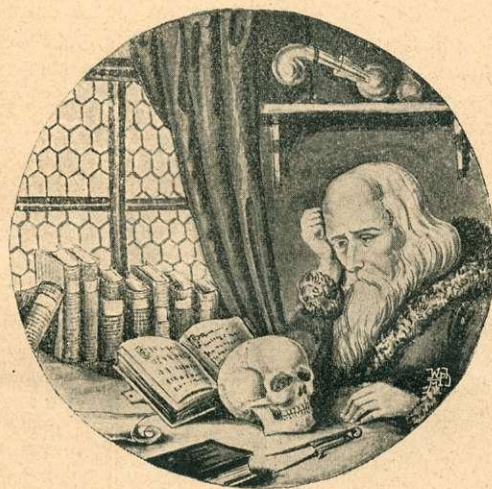
de biztosan és elnyomhatatlanul kitavaszdik a mező, rét, erdő és puszta.

Akkor az emberi brutalitás által lekopasztott és letarolt föld visszakapja ismét egykori díszait és szépségét s a rossz viszonyoktól agyonzaklatott, agyonnyargatott emberiség ki fog végre bontakozni az állatiasságból, hogy magasabb rangú, szebb életet éljen.

Eddig még tél volt. De a kikelet lehellete néha már érezhető egy-egy természettudós dolgozatában. A még gyér tavaszi fuvalmak épen csak a talaj felszínét bírják még kissé felenyhíteni. *De hogy az általános rügyfakadás és virágzás beálljon, a természettudomány napjának melege kell, hogy a talaj mélységeibe is lehatoljon.*

Az emberi nem tavasza nem volt, hanem még csak lesz!

Sajó Károly.

tán kegyesen intett Ravasznak: — Tedd amit akarsz, hűséges hívem.

Ravasz nagyot vakkantott: — Felséges szárnyas úr, vitézek vitéze! nagy félreértés van köztetek. Az én hatalmas uram, az oroszán, mindig megbecsült téged és egész népedet. Most egy hosszúmájú bűvész okozta a zavart közöttetek. Ha már így van, kénytelen vagyok megvallani. Hóhér fogadott velem, hogy bolonddá tesz mindnyájatokat; hasbeszéléssel utánozza a király hangját s gorombáskodik veletek, hadd pukkadjatok egyszer ti is, akiknek olyan jó sorotok van.

Hóhér kővé meredve bámult Ravaszra. Szerette volna nyakon kapni s hamarjában kirázni belőle a szuszt; de olyan zsvajv kerekedett fölötte, hogy kénytelen volt arra ügyelni.

Hiába nyávogta: — Nem igaz! nem igaz! a felriadt madarak lármája elnyomta a szavát. S ha még csak ez lett volna! . . . De egyszerre csak nagyot bődült maga a király is: — Mit mertél te a hátam mögött? te pimasz! Fogadsz az én bőrére? az én káromra? . . . Rögtön elhord magadat, vagy palacsintává lapitalak. Pusztulj előlem, vakmerő!

A hiúz rémülten osont be a bokrok közé, onnan vinyogta vissza: — Nohát ez hallatlan! A király maga is elhiszi! Megpukkadok; meg én!

A többi, amit még nyöszörgött, elveszett a madarak okozta zajban. A szárnyasok kergetni kezdték; esipték, vagdalták mindaddig, amíg egy nagy fa odvába nem menekült előlük. Csak Vitéz maradt a helyén. Onnan szól le.

— Jól van, elfogadom a mentséget, de azért tudom, amit tudok. A diplomáciai érintkezést ugyan nem szakítom

meg a négylábuak fejedelmével, hanem felkérem őt, hogy ezentúl csak az ő népével parancsoljon. Ahogy én tudom, odalent nagy dolgok folynak; az ember tömegesen mozdult meg; mindenütt csoportokat látni; a tanácskozás elkeseredett és hogy miről folyik, azt abból sejteni, hogy a Menyörgők száma napról-napra jobban szaporodik. Mi szárnyasok tudjuk, mit jelent ez. Az ólomdarázs veszedelmes, mert láthatatlan és sokkalta jobban repül, mint a leggyorsabb madár. Mi elmenekülhetünk; mi az emberrel ki nem kezdünk, harcba övele nem bocsátkozunk. Elhúzódnak innen; mindaddig, amíg újra csend és béke nem lesz. A négylábú urak maradjanak itt magukra és segítsenek magukon, ahogy tudnak. Végre is nem látjuk be, miért legyünk nekik fegyvertársaik, holott a szövetségből nekünk jóformán semmi hasznunk sincsen. Sőt ha meggondoljuk, hogy India gyöngyének a vérszomja okozta a Menyörgők mozgását: inkább még rosszallhatnók a dolgot. Hisz ezelőtt békességben éltünk; az ember valahogy belenyugodott, ha egy-két barmát a farkasok és medvék lerágták. De most magára az emberre vadászik a *Csikos Fojtogató*, akinek nem kell egyéb ital, csak édes embervér. Csináljon a négylábú király amit akar. Mi a magunk bőrét joggal féltjük. Mihelyt igazán baj lesz, elköltözünk innen.

Ezzel kiterjesztette roppant szárnyát s megindult felfelé, a pirosszegélyű felhők irányába, amelyekre épügy süttött a hajnalpir, mint a messzeségben égő náderdő sárgavörös fénye.

Afrika hőse egyedül maradt.

Elnézett a távol kódébe, ahonnan a veszedelmet most már kétségtelenül várnia lehetett.